

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

(Συνέχεια ὄρα φυλ. 57.)

Ταῦτ' οὖν αὐτοῖς, ἐξακολουθεῖ ὁ Ἀθηναῖος, εἵ-
θισαν οἱ παλαιοὶ οὐ τρυφῆς καὶ περιουσίας χάριν,
ἀλλὰ θεωροῦντες τὴν ἐκάστου κατὰ τὸν βίον σκληρό-
τητα καὶ τὴν τῶν ἡθῶν αὐτοῖς αὐστηρίαν, ἥτις αὐτοῖς
παρέπεται διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα
καὶ γυμνότητα τὴν κατὰ πλείστον ἐν τοῖς τό-
ποις ὑπάρχουσαν, οἱ καὶ συνεξομοιοῦσθαι πεφύ-
καμεν πάντες ἄνθρωποι· διὸ καὶ κατὰ τὰς ἡθικάς,
διαστάσεις πλείστον ἀλλήλων διαφέρομεν ἥτις,
μόρφαίς καὶ χρώμασι· πρὸς δὲ τούτοις συνό-
δους κοινὰς καὶ θυσίας ἀνδράσι καὶ γυναῖξι κα-
τεῖθισαν, ἔτι δὲ χοροὺς παρθένων καὶ παίδων
σπεύδοντες· τὸ τῆς φύσεως ἀτέραμνον διὰ τῆς τῶν
ἔθισμων κατασκευῆς ἐξημεροῦν καὶ πραῦναι· ὦν
Κυναιθεῖς ὀλιγορήσαντες εἰς τέλος καὶ τοὶ σκλη-
ρότατον παρὰ πολὺ τῆς Ἀρκαδίας ὁμοῦ τῷ τόπῳ
καὶ τὸν ἀέρα ἔχοντες, πρὸς μὲν αὐτὰς τὰς ἐν ἄλ-
λήλοις παρατριβὰς καὶ φιλοτιμίας ὁρμήσαντες
τέλος ἀπεθηριώθησαν οὕτως, ὥς μέγιστα ἀσεδή-
ματα παρὰ μόνοις αὐτοῖς γίνεσθαι. Καθ' οὗ δὲ
καιροῦς τὴν μεγάλην σφαγὴν ἐποίησαντο, εἰς ἃς τε
πόλεις Ἀρκαδικὰς κατὰ τὴν δίοδον εἰσῆλθον οἱ
μὲν ἄλλοι παραχρῆμα πάντες αὐτοὺς ἐξηκέρυξαν,
Μαντινεῖς δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν κα-
θαρμόν τῆς πόλεως ἐποίησαντο σφαγία περι-
γαγόντες κύκλῳ τῆς χώρας ἀπάσης!

Ἀλλὰ μὴ νομίσωμεν ὅτι ἡ Μουσικὴ τῶν Ἑλλήνων
ἤτο νόμοις τῆς σημερινῆς, ἐκείνη ἦτον ἐπιστήμη πολὺ
ἐκτενεστέρα παρ' ὅσων δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν,
καθότι συνίστατο ἀπὸ τὴν ποιητικὴν, τὴν ὀρχι-
στικὴν, τὴν μιμητικὴν καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τέ-
χνης τινὰ ἄγνωστον ἥδη, δι' ἧς ἐμάνθανον τὴν
σύνθεσιν καὶ τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν μὲ
σημεῖα τινα κατὰ τάξιν τιθέμενα, ἅπερ ἐδείκνυν
καὶ τὴν φωνὴν καὶ τὰ σχήματα καὶ τὰς κινή-
σεις τοῦ σώματος. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐτιμᾶτο εἰς
Ἀρκαδίαν ἡ μουσικὴ, ὥστε θεωρεῖτο ἄτιμος ὁ
μὴ γινώσκων αὐτὴν, διὰ νὰ γνωρίζωσι δὲ οἱ ἄρ-
χοντες τὰς προόδους τῆς νεολαίας εἰς αὐτὴν τὴν
συνήθροισαν κατ' ἑτοῦς εἰς ἰδίαν ἑορτὰς καὶ ἐνώπιόν
τῶν ἐξετάζετο καὶ ὅσοι μὲν ἐφαίνοντο προοδεύον-
τες ἐτιμῶντο, ὅσοι δὲ ἀμελεῖς ἐτιμωροῦντο, διότι
οἱ ἄρχοντες, πεπεισμένοι ὅτι ἡ γοητευτικὴ αὕτη τέ-
χνη ἢ εἰς τόσας ἄλλας ὑποδαίρουμένη μόνη δύναται
νὰ προφυλάτῃ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ κλί-
ματος καὶ ἀπὸ τὰς καταχρήσεις, ἐπίστευον ὅτι ἡ ἰδίᾳ
θέλει ἀναδείξει αὐτοὺς συγχρόνως καὶ ἀνδρείους ὑπερ-
μάχους τῆς πατρίδος αὐτῶν καὶ δὲν ἀπέτυχον
τῶν ἐλπίδων τῶν, καθότι ὅλοι οἱ νομοθεταὶ τῆς
Ἀρκαδίας ὡς οἱ Νικόδωρος καὶ Λυκομίδης, Πυ-

Εὐτέρπ. τόμ. Η'. φυλλ. 58

ρίας τε καὶ Τυρωνίδης, Ἀντιφάνης καὶ Κροῖτος,
Φιλόξενος καὶ Τιμόθεος, Κερκίδας καὶ Διαγόρας
καὶ ἄλλοι, οἵτινες ὑπῆρξεν συγχρόνως καὶ ἄρ-
χοντες, εἶδον ὅτι ὁ ὀρεσίβιος λαὸς τῆς Ἀρκαδίας
ὁ γεννηθεὶς μεταξύ ὀρέων χιονοσκεπᾶστων καὶ
πεδιάδων εὐφώρων, πολλῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν
καὶ δασῶν καὶ ἄλσεων καὶ θηρίων, ἐγένετο διὰ
τῆς μουσικῆς οἷος προσεδόκουν, καθότι αὕτη ὠ-
δήγει πάσας αὐτῶν τὰς πράξεις, καθότι μόνη αὕτη
ἡδυνήθη νὰ ἐξυπνήσῃ τὰ πάθη καὶ νὰ τὰ κα-
ταπαύῃ ὅταν ἔδει, νὰ μεγαλύνῃ τὰ ἥθη καὶ τὰς
ἀρετάς καὶ νὰ ἐλατύνῃ τὰς κακίας, ἅρα ὅλος ὁ
βίος τοῦ Ἀρκαδος, ἦτο ἡ μουσικὴ καὶ ἀληθῶς
οὔτε νύξ οὔτε ἡμέρα, οὔτε θάλασος, ἢ φύχρα, οὔτε
εὐτυχία ἢ δυστυχία ἡδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν
ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ καταγίνεται ἀενάως ἵνα ἐξευγε-
νισθῇ διὰ τοῦ θεσπεσίου, τούτου νόμου, κληρο-
δοτήματος τῶν τοιοῦτων νομοθετῶν τῶν καὶ ὅταν
ὠδήγουν τὰς πολυαρίθμους αὐτῶν ποίμνας εἰς τὴν
βοσκήν καὶ ὅταν μετὰ τοὺς αἶμας τῶν ἀπῆρχοντο
εἰς τὰ πεδία πάντοτε ἐνησχολοῦντο εἰς τὴν διδα-
σκαλίαν αὐτῆς ἐπιτυχέστερον διότι διὰ νόμων αὐ-
στηροτάτων ἐπεξέτεινον καθεκάστην τὰς προόδους
αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν μουσικὴν καὶ μόνην
δὲν ἡδύνατο οἱ Ἀρκαδες ν' ἀφιερῶσιν ὅλον αὐ-
τῶν τὸν βίον, καθότι εἶχον ἀνάγκην τρυφῆς οὐχὶ
μόνον διὰ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ σῶμα καὶ
καθότι ἡ ἀκατάπαυστος χρῆσις ὁποιοῦδήποτε τερ-
πνοῦ ὠφελίμου καὶ ἀγαπητοῦ γήνιου πράγμα-
τος φέρει πάντοτε τὸν κόρον καὶ αὐτὴν τὴν ἀη-
δίαν, ἐπειδὴ εἶναι φθιρτὰ καὶ προσωρινὰ, διὰ
τοῦτο ἐθεσπίσθη ἀπὸ τοῦ πρώτου τῆς Ἀρκα-
δίας νομοθέτου ὥστε σύγχρονον ἐνασχόλημα τῆς
ἀνατροφῆς τῶν Ἀρκαδῶν, ἐπρεπε νὰ ἦναι καὶ ἡ
Γεωργία καὶ ἡ ποιμενικὴ τὰς ὁποίας καὶ ἡ φύ-
σις διέταξεν ὥς ἐνοσπεύρασα εἰς τὴν γῆν αὐτῶν,
πάντα τὰ πρόσφορα μέσα τῆς ἐμπειρίας τῶν
καὶ τὰς ὁποίας καὶ ἡ Δήμητρα καὶ ὁ Τριπτό-
λεμος καὶ ὁ Πᾶν ἐδίδασκον εἰς τοὺς πρώτους κα-
τοίκους τοῦ τόπου τούτου, οἵτινες πρὸς εὐγνω-
μοσύνην ὅλα τὰ ὀρη καὶ ὅλας τὰς πεδιάδας εἶχον
ἀφιερῶσαι εἰς αὐτοὺς καὶ πλῆθος ἑορτῶν πρὸς
τιμῆν των εἶχον καθιερῶσαι, καθ' ἃς οἱ μᾶλλον
προοδευτικοὶ ἐτιμῶντο λαμβάνοντες δῶρον ἀνα-
λόγως τῆς προόδου αὐτῶν, δάμαλιν, ἢ βοῦν, ἢ
κρίον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος.
Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν
ποιμενικὴν οἱ Ἀρκαδες ἐδιδάσκοντο ν' ἀφιερῶν-
εἰν ὅλην αὐτῶν τὴν φροντίδα τῆς διατροφῆς των
εἰς δὲ τὴν μουσικὴν ὅλην αὐτῶν τὴν νοητικὴν
καὶ ἠθικὴν πρόδοον· «Μουσικὴν γὰρ, προσθετεῖ ὁ
Πολύβιος, τὴν γε ἀληθῶς μουσικὴν, πᾶσι μὲν ἀν-
θρώποις ὀφελὸς δοκεῖν. Ἀρκάσι δὲ καὶ ἀναγ-
καῖον. Οὐ γὰρ ἡγητέον μουσικὴν, ὡς ἑφορος φη-
σιν ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ὅλης πραγματείας οὐ-
δαμῶς ἀρμόζοντα λόγον αὐτῷ ῥίψας ἐπ' ἀπάτη
καὶ γοητεία παρειστῆχαι τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ τοὺς
παλαιοὺς Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων, αὐλὸν καὶ

θυμὸν εἰς τὸν πόλεμον, ἀντὶ σάλπιγγος εἰκὴ νομιστέον εἰσχωγεῖν ».

Εἰς τὰς λοιπὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας πλὴν τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων δὲν εἶχόν τινα κλίσειν, ἀλλὰ καὶ τοὶ πτωχοὶ τῶν ἀγαθῶν ἅπερ αὐταὶ παράγουν ἦσαν ὅμως πλουσιώτατοι ἀπὸ τὰς κινωρελεστέρας ἀρετὰς τὰς ὁποίας ἐδιδάσκοντο, ὥς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ γονεῖς αὐτῶν οἶκαδε καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρχοντας αὐτῶν εἰς πάσας τὰς πολυπληθεῖς αὐτῶν ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις, διὰ τοῦτο οὐδεὶς Ἕλληνας καὶ ἡδύνατο νὰ παραβληθῇ μὲ τοῦ Ἀρκάδας κατὰ τὴν φιλοξενίαν, τὴν φιλάνθρωπίαν, τὴν ἀγαθότητα, τὴν ὑπομονὴν εἰς τοὺς πόνους καὶ τὰς δυστυχίας καὶ τὴν σωματικὴν ἐγκράτειαν καὶ ἀνδρείαν, ὅθεν καὶ ὁ Ξενοφὼν λέγει· « Ὅς μόνοις μεταξὺ αὐτοῖς Πελοπόννητος πατρίς εἴη (μόνοι γὰρ αὐτόχθονες ἐν αὐτῇ οἰκίστην) πλεῖστον δὲ φύλον τῶν Ἑλλήνων τὸ Ἀρκადικὸν εἴη καὶ σώματα ἐγκρατέστατα ἔχου. Καὶ ἀλιμνωτάτους δ' αὐτοὺς ἀπεδείκνυε τεκμήρια παρεχόμενον ὡς ἐπικυρώων· ὁπότῃ δεησιέν τινες οὐδέναις ἤρουντο ἀντ' Ἀρκάδων, ἐπὶ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνιους ἄνευ αὐτῶν πώποτε ἐμβολαίειν εἰς τὰς Ἀθήνας, οὔτε Θηβαίους εἰσθῆναι ἄνευ Ἀρκάδων, ἐς Λακεδαιμόνα. Ὅπου δὲ βουλευθῆεν ἐξελεῖν οὐ νόξ, οὐ χειμῶν, οὐ μήκος ὁδοῦ, οὐκ ὄρη δύσδραστα ἀπεικώλυνεν αὐτούς. Ἰσχυρογνώμονες εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτῶν κατεφρόνουν ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ τὰ ἐμπόδια. Πολλάκις συνεκρότησαν μάχαις μὲ ἑκάσιν καὶ πάντοτε μὲ δόξαν. Ὅταν δὲν εἶχον πόλεμον, ἐμισθοδοτοῦντο ἀπὸ ἄλλους λαοῦς χωρὶς νὰ κάμωσιν ἐκλογὴν τινα ἢ προτίμησιν καὶ πάντοτε ἀπεδείκνυσαν, ὥς σήμερον οἱ Ἕλβετοί, ὅτι ἦσαν τίμιοι καὶ πιστοὶ καὶ γενναῖοι καὶ φίλοι τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν καὶ τῆς πατρίδος τῶν. Ἐπειδὴ δὲ εἰς Βασιλεὺς αὐτῶν Ἀριστοκράτης ὁ Ὀρχομένιος εἰς τὸν δεῦτερον Μεσσηνιακὸν πόλεμον ἀπίστησεν εἰς τοὺς συμμάχους αὐτῶν Μεσσηνίους, οἵτινες ἕνεκα τούτου ἐνίκηθησαν ἀπὸ τοῦ Σπαρτιάταις, δὲν εἰδίστασαν ποσῶς τὶ νὰ ἀποφασίσωσιν· ἐλθοδόλησαν τὸν βασιλέα τῶν τῶν καταπατήσαντα τὴν τιμὴν καὶ τὴν φιλάνθρωπίαν καὶ τὸ γένος αὐτοῦ πᾶν ἠφάνισαν. Μόνοι ἀπὸ τοῦς λαοῦς τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐπολέμησαν εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς πολέμους, οὔτε ἀνεγνώρισαν τὸν Φίλιππον ὡς ἀρχιστράτηγον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ Φίλιππος, καὶ τοὶ τὰ μάλιστα δυσαρεστηθεῖς διὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ τοιοῦτου τολμητοῦ λαοῦ, καὶ τοὶ θελήσας νὰ τιμωρήσῃ τὴν ἐπιμονὴν αὐτοῦ, δὲν ἡδυνήθη ὅμως οὔτε διὰ τοῦ φόβου, οὔτε διὰ τῆς δυνάμεως νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ τὸν ἀναγνωρίσωσιν. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ σοφὸς Σωκράτης γνωρίζων ὅτι εἰς θεὸς ὑπάρχει ὅστις εἶχε κτίσει τὸν κόσμον καταδικάσθη εἰς θάνατον διότι ἐδίδασκε τὴν ἀρχὴν ταύτην, εἰς τὴν Ἀρκადίαν ὅμως οὐχὶ μόνον οἱ σοφοὶ ἄνδρες ἐτιμῶντο καὶ ἐδοξάζοντο, ἀλλ' ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἀρκάδες ἐγνώριζον καὶ πολλοὶ ἐπίστευον εἰς ἐν ὑπέρτατον ὄν, ὅπερ ἐπρο-

σκίνουν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀγαθοῦ, καὶ τοῦ ὁποίου ναοὺς πολλοὺς καθιέρωσαν ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων. Πρῶτοι οἱ Ἀρκάδες εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν μονομαχίαν, πρῶτοι αὐτοὶ ἐνεδύθησαν πολεμικὸν ἐνδυμα καὶ πρῶτοι ἐφεύρον τὸν ὀπλισμὸν, ὅθεν ὁ Ἑρπὸς φησὶν· « Ἦσαν τὰ πολεμικὰ οἱ Μαντινεῖς καὶ Ἀρκάδες, τὴν τε στολὴν τὴν πολεμικὴν καὶ τὴν ὀπλησιν τὴν ἀρχαίαν ὡς εὐρόντων ἐκείνων ἐπὶ καὶ νῦν Μαντινικὴν ἀποκαλοῦσι. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὀπλομαχίας μαθήσεις ἐν Μαντινείᾳ πρῶτον εὐρέθησαν Δημίου τὸ τέχνημα καταδείξαντος ». Βασιλεύοντες εἰς Τυγαίαν τοῦ Πολυμήττορος, οἱ Λακεδαιμόνιοι, πιστεύσαντες εἰς ἀμφίλογον χρητμὸν ἔχοντα οὕτως·

Ἀρκადίαν μ' αἰτεῖς μέγα μ' αἰτεῖς· οὗτοι δ' ὦτα·
Πολλοὶ ἐν Ἀρκადίᾳ βαλάνηρι γοῖ ἄνδρες ἔσιν,
Οἱ σ' ἀποκωλύουσιν· ἐγὼ δὲ τοι οὔτι μεγαίρω.
Δώσω σοι Τυγῆν ποσειδάροτον ὀρχήσασθαι,
Καὶ καλὸν πεδίον σχοινῶ διαμετρήσασθαι,

ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Ἀρκადίας, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἀλύσεις διὰ νὰ δεσμεύσωσι τοὺς κατοίκους καὶ σχοινία διὰ νὰ μετρήσωσι τὴν χώραν, κατὰ τὸν χρητμὸν, ἀλλ' οἱ Τυγεῖται ὀπλήσθησαν πάντες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, καὶ πολέμησαντες ἠχμαλώτισαν τοὺς Λακεδαιμόνιους, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν Χρήλιν καὶ τοῦτον μὲν ἠνάγκασαν νὰ ὀρκισθῇ ὅτι δὲν θέλει ἐκστρατεύσει πλέον κατ' αὐτῶν καὶ οὕτω τὸν ἀπέλυσαν ἄνευ λύτρων, τοὺς δὲ Λακεδαιμόνιους δεσμεύσαντες μὲ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀλύσεις, ἐμέτρησαν καὶ μὲ τὰ ἰδία αὐτῶν σχοινία τὴν πεδιάδα καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ δουλεύσωσιν αὐτὴν ἕκαστος ἀναλόγως. Τοιαύτην δὲ ἀνδρίαν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον ἔδειξαν οἱ Τυγεῖται καὶ μάλιστα αἱ γυναῖκες, μία τῶν ὁποίων Μάρπισσα ὀνομαζομένη ὑπερέβη πάντας τοὺς πολεμιστὰς, ὥστε ἐθαυμαστώθησαν πανταχοῦ. Εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ὑπὸ τὸν Ἀγαπήνορα ἔδειξαν τέρατα ἀνδρείας. Εἰς Πλαταιὰς ἐφίλονεϊκῃσαν καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῶν πρώτων καὶ μολοντότι οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῆς ἐπιβροχῆς διωρίσθησαν διοικηταὶ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀπεδείχθη ὅμως ὅτι οἱ Ἀρκάδες, διὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων αὐτῶν ἦσαν ἄξιοι νὰ τὴν διοικῶσιν. Εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα συμβάντας πολέμους οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἐτρόμαζον ὅταν ἦσαν ἐχθροὶ αὐτῶν καὶ ἔχαιρον ὅταν τοὺς εἶχον συμμάχους. Εἰς τὴν Ἀρκადίαν ὅλοι οἱ πολῖται εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ γνωμοδοτῶσιν εἰς τὴν συνέλευσιν, ὀλίγοι ὅμως ἐξ αὐτῶν ἐφθάνον εἰς τὰς μεγάλας ἀξίας, καθότι ὀλίγιστοι ἦσαν καὶ οἱ ἐναρετώτεροι καὶ ἱκανώτεροι διὰ τὴν διοίκησιν.

Ἡ Ἀρκαδία ἐγέννησε τοὺς καλῆτερος γεωργοὺς καὶ ποιμένας, ἀπὸ τοῦς καρποῦς δὲ αὐτῶν, ἐτρέφετο πλῆθος Πελοποννησίων. Ἐνταῦθα ἤκμασαν διάφοροι ἐπίσημοι τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως διδάσκαλοι, ἐν οἷς διαπρέπουν οἱ Εὐάνδρος, Ἰππόθεος, Ἰσχος. Χερσίας καὶ Ἀρίσταρχος ὡς καὶ

αἱ γυναῖκες Λαοθενία, Ἀνύτη καὶ Ἀξιοθέα.

Οἱ Ἀρκαδες δὲν εἶχον κάμνιαν διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων τέκνων των, ὅλοι καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι ἐδιδάσκοντο τὰ αὐτὰ ἤθη, τὰ αὐτὰ ἔθιμά καὶ τὴν αὐτὴν παιδείαν, καὶ ἐὰν μὲν ὁ παῖς καὶ ὁ ἀνὴρ ἔφερε τὸ ἄροτρον εἰς τὸν ἀγρὸν ἢ παιδίσκη καὶ ἡ γυνὴ ὠδήγει τὸ ποίμνιον εἰς τὴν βοσκήν, ἂν ἐκεῖνος ἐπαίξε τὴν αὐλὸν συγκινητικώτατα, αὕτη ἐτάνυε τὰς χορδὰς τῆς κιθάρας τῆς καὶ ὑπὸ τὸν κρότον αὐτῆς τὸν ἐναρμόνιον ἐχόρευον οἱ σάτυροι καὶ αἱ νύμφαι ὑπὸ τὴν πρᾶσιαν καὶ τὴν σκιαδᾶ, ἐὰν μὲν ὁ ἀνὴρ ἀπῆρχετο νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν, ἢ γυνὴ ὠπλισμένη διεφύλαττεν ἄγρυπνος τὴν οἰκίαν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ τοὺς ἐφεστίους θεοὺς τῆς καὶ ἐὰν ὁ ἐχθρὸς τὰς κατελάμβανεν εἰς τὰς ἐστίας αὐτῶν ὡς ἄλλαι ἀμαζόνες ἐπέπιπτον κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐνίκων· ἂν ὁ ἀνὴρ κατεδίωκε τὰς ἄρκτους καὶ τοὺς ἀγριοχοίρους, ἢ γυνὴ διὰ τῶν βελῶν αὐτῆς, ὡς ἄλλη Ἀστεμῖς, ἐτόξευε τοὺς λύκους, τοὺς ἀετοὺς καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ εἰργάζετο διὰ νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν του τ' ἀναγκαῖα ἐξοδα, ἢ γυνὴ ἐφρόντιζεν ἵνα περιορίσῃ αὐτὰ καὶ ἐνεργῇ ὅ,τι εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν ἀπαιτεῖτο μὲ δαψίλειαν καὶ καθαριότητα, οὐδέποτε δὲ τις ἠδυνήθη νὰ κατηγορήσῃ τὰς γυναῖκας τῶν Ἀρκαδῶν, ὅτι παρεγνώρισαν τὰ χρέη καὶ καθήκοντά των. Πάντοτε σῶφρονες ἡγάπων τὸν ἔρωτα καὶ ὅλοι οἱ γάμοι σχεδὸν δι' ἔρωτος προηγούμενου διεσημαίνοντο. Ὅταν ἡ νέα Κλυτία μὲ τὴν λύραν αὐτῆς ἐψάλλε τοὺς ἔρωτας τῆς Δάφνης καὶ τοῦ Λευκίππου, δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τις ὡραιότεραν συγκίνησιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν ἔρωτα. Οὐδὲν ἄλλο ὠραιότερον, ἔλεγον εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἀπὸ τὴν Δάφνην εἶναι καὶ εἰς τὴν Ἠλείαν ἀπὸ τὸν Λεύκιππον. Εἶδατε τὸν Λεύκιππον πῶς περιπλέκει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοὺς πλοκάμους αὐτοῦ, πῶς ἐνδύεται ἐλαφρὸν καὶ παρθενικὸν χιτῶνα καὶ ἐξαρτᾷ ἐπὶ τῶν ὤμων του φαρέτραν καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ἐπίπλαστον σχῆμά του διώκει μὲ τὴν Δάφνην τοῦ τὰς δορκάδας καὶ τὰς ἐλάφους εἰς τὴν πεδιάδα καὶ τὰ θηρία εἰς τὰς φωλεὰς αὐτῶν. Εἶδατε τὴν Δάφνην ἥτις ἀπολέσασα τὸν ἐραστὴν τῆς ἐκ τῆς ζηλοτυπίας τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς πόσῃ λύπῃ περιέπεσε. Ναι αὕτη, ἀπολέσασα τὸν ἐραστὴν τῆς παρεκάλεσε τὴν γῆν νὰ τὴν δεχθῇ εἰς τὸν κόλπον τῆς καὶ αὕτη τὴν μετεμόρφωσεν εἰς τὸ δεινιδριδῖον ἢ Δάφνη.

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ Ἀρκαδες, οἱ ἀντίζηλοι κατὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὸ φιλελεύθερον τῶν Σπαρτιατῶν, οὐχὶ ὡς οὗτοι δι' αὐστηρᾶς δημοσίου ἀνατροφῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπλότητος καὶ ἐπιμελείας, οὐχὶ διὰ τῆς βίας καὶ τῆς αὐστηρότητος, οὐχὶ διὰ τοῦ τρόμου καὶ τῆς τιμωρίας ἀλλὰ διὰ τῆς φυσικῆς κλίσεως εἰς τὸ ἀγαθοποιεῖν καὶ διὰ τῶν φροντίδων τῶν πατέρων τῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐδίδασκον ἢ τὴν ἀγάπην τῶν ἀρετῶν, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐσυγ-

χώρησαν τὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων πολιτειῶν, οἵτινες ποτὲ δὲν ἠθέλησαν νὰ δοξάσωσι τὴν πατρίδα αὐτῶν διὰ τῶν ὅπλων ἀλλὰ διὰ τῆς ἠθικῆς τῆς ἀκενώτου ταύτης πηγῆς πάσης ἀνθρωπίνης μεγαλειότητος, καὶ οἵτινες κατὰ Πολύβιον· « βουλούμενοι μαλάττειν καὶ κερᾶν τὸ τῆς φύσεως αὐθαδὲς καὶ σκληρὸν, τὰ τε προειρημένα πάντα παρεισήγαγον καὶ πρὸς τοῦτοις συνόδους κοινὰς καὶ θυσίας πλείστας ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ κατεΐθεσαν, ἔτι δὲ χοροὺς παρθένων ὁμοῦ καὶ παίδων καὶ συλλήδων πᾶν ἐμνηχάνησαντο, σπεύδοντες τὸ τῆς ψυχῆς ἀτέραμνον διὰ τῆς τῶν ἐθισμῶν κατασκευῆς ἐξημεροῦν καὶ πρᾶναι. » Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἐκ τῶν σωζομένων τεμαχίων τῆς ἱστορίας καὶ τῶν παραδόσεων ὅτι ἡ Ἀρκαδία ἐνῶ ἅπασα ἡ Πελοπόννησος ὑπέκυψεν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Σπαρτιατῶν καὶ εἰς τὰς διαιρέσεις καὶ τὴν διαφθοράν, ἔμεινεν ἀπρόσβλητος ὡς ὅσας τις μεταξὺ τῶν ἐρήμων τῆς Ἀφρικῆς ἢ τοῦ νέου κόσμου καὶ ἂν διεσώζοντο ὅλα τὰ κλασσικὰ συγγράμματα τῶν προπατόρων μας, ἠθέλαμεν ἶδει ὅτι ὁ περικλεέστερος λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἴσως ἦ· ὃν ὁ Ἀρκαδικός. Ἀλλοίμονον ὁμοῦ! πόσα κειμήλια τῆς ἀνθρωπίνου μεγαλειότητος ὁ χρόνος ἐξηπάνισε καὶ πόσα ἄρα θέλει ἐξαφανίσαι ἐνὸς ὧ πολλοὶ τῶν σημερινῶν σοφῶν λαῶν, ἐπιμένουν ἔνεκα κατὰ χρονίου πολιτικῆς, νὰ περιθάλπωσιν καὶ ὑπερασπίζωνται ἐν τῇ πόλει τοῦ Κωνσταντίνου, ἄλλον ὄχλον.

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΜΑΡΚΟΣ ΣΕΞΤΟΣ.

Ἡ

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ προγεγραμμένου

Εἰκῶν Γουερίνου.

Ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν ἐν Παρίσις, τῇ 1807 ἢ ὅπισθεν· εἰκονογραφία ἔτυχε γενικοῦ θαύμασμου καὶ μεταξὺ τῶν ζωγράφων καὶ μεταξὺ τοῦ κοινοῦ, καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐξεθίσασαν αὐτὴν αἱ ἐφημερίδες.

Τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς ἀμφισβητεῖται, διότι ὁ Μάρκος Σεξτός εἶναι Ῥωμαῖος λίαν ἄγνωστος. Ἦν, λέγουσιν, ἐν τῶν πρώτων θυμάτων τοῦ Σύλλα, καὶ τίποτε περισσότερον δὲν γνωρίζουν. Ἡ ὑπόθεσις λοιπὸν ἅπασα ἐπενόηθη ὑπὸ τοῦ ζωγράφου.

Ἀλλὰ πολλοὶ ἐθεώρησαν τὴν εἰκονογραφίαν ταύτην ὡς ἀλληγορίαν πολιτικὴν. — Διότι, ἐνῶ ὁ Γουερίνος ἐξήσκει τὴν εὐφυίαν του, οἱ συμπολιταὶ του Γάλλοι, οὗς οἱ ἐπαναστατικοὶ σπαραγμοὶ εἶχον διασκορπίσει κατ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ἐπανεστρεφον εἰς τὰς ἐστίας των, ἀλλ' ὅποια ἐπάνοδος διὰ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν! Ἐπανερχόμενοι δὲν εὕρισκον πλέον οὔτε ἄσυλον, οὔτε οἰκογένειαν. Εἰς τὰ μέρη ὅπου εἶχον διέλθει τὴν νηπιότητα, τὴν νεότητά των,